

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Cob/61/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4417214072
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Pilek
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4417214072.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Pileka a členov senátu JUDr. Vlasty Ondrejčkovej a JUDr. Mareka Olekšáka, v spore žalobcu: Finanzpartner, a. s., so sídlom Tallerova 5, 811 02 Bratislava, IČO: 44 493 282, zastúpeného: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 53 255 739, proti žalovanej: V. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt B. XXXX/XX, XXX XX N. D., o zaplatenie sumy 3.500,42 eura s príslušenstvom, konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15Cb/106/2017 - 988 zo dňa 16. júna 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15Cb/106/2017 - 988 zo dňa 16. júna 2021 v napadnutej časti potvrdzuje.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do 3 dní od doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nové Zámky ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom (v poradí druhým), označeným v záhlaví, rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 978,43 eura s 9 % ročnými úrokmi z omeškania od 25.07.2017 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok); v zostávajúcej časti žalobu zamietol (II. výrok) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 27,2 % (III. výrok).

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne založil na ustanoveniach § 652 ods. 1, ods. 4, § 642, § 387 ods. 1, ods. 2, § 391 ods. 1, § 397, § 768k, § 369 ods. 1, ods. 2, § 2 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Obchodný zákonník“), § 391 ods. 2, § 132 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 150 ods. 1, ods. 2, § 185 ods. 1, § 191 ods. 1, § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „CSP“), § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, ods. 5, § 3 ods. 1, ods. 4 zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o finančnom poradenstve“).

3. V predmetnej veci súd prvej inštancie najprv rozhodol rozsudkom č. k. 15Cb/106/2017 - 768 z 03.04.2019 tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.248,73 eura s 9 % ročnými úrokmi z omeškania od 25.07.2017 do zaplatenia a 40 eur titulom paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, do troch dní od právoplatnosti rozsudku; v zostávajúcej časti žalobu zamietol. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 28,8 %. Proti predmetnému rozsudku následne podali strany sporu v zákonnej lehote odvolanie; konkrétne žalobca podal odvolanie proti II. a III. výroku rozsudku a žalovaná proti I. a III. výroku rozsudku. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 26Cob/52/2019 - 859 zo dňa 07.05.2020 v spojitosti s uznesením Krajského

súdu v Nitre č. k. 26Cob/52/2019 - 894 zo dňa 01.07.2020 vyššie citovaný rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá a v časti, v ktorej súd prvej inštancie rozhodol o nároku na náhradu trov konania, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V časti, v ktorej bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.248,73 eura s 9 % ročnými úrokmi z omeškania od 25.07.2017 do zaplatenia a 40 eur titulom paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, odvolací súd predmetný rozsudok potvrdil.

4. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd nepovažoval za nevyhnutné opätovne uvádzať celý obsah odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý sa v podstatnej časti zhoduje s obsahom odôvodnenia skoršieho, zrušeného rozsudku súdu prvej inštancie, ale zdôraznil iba jeho najdôležitejšie časti. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie v podstate odôvodnil nasledovne:

5. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 25.07.2017 domáhal voči žalovanej zaplatenia 3.500,42 eura s 9,5 % ročnými úrokmi z omeškania zo sumy 24,93 eura od 11.06.2013 do zaplatenia, zo sumy 1.190,43 eura od 25.07.2013 do zaplatenia, zo sumy 377,94 eura od 29.08.2013 do zaplatenia, zo sumy 735,03 eura od 27.09.2013 do zaplatenia, zo sumy 261,46 eura od 25.10.2013 do zaplatenia, s 9,25 % ročnými úrokmi z omeškania zo sumy 97,50 eura od 29.11.2013 do zaplatenia, zo sumy 108,66 eura od 27.12.2013 do zaplatenia, zo sumy 69,24 eura od 29.01.2014 do zaplatenia, zo sumy 258,40 eura od 04.03.2014 do zaplatenia, zo sumy 44,41 eura od 28.03.2014 do zaplatenia, zo sumy 70,52 eura od 25.04.2014 do zaplatenia, zo sumy 25,46 eura od 28.05.2014 do zaplatenia, s 9,15 % ročnými úrokmi z omeškania zo sumy 43,05 eura od 27.06.2014 do zaplatenia, s 9,5 % ročnými úrokmi z omeškania zo sumy 13,89 eura od 25.07.2014 do zaplatenia, s 9,05 % ročnými úrokmi z omeškania zo sumy 162,68 eura od 27.09.2014 do zaplatenia a zo sumy 16,82 eura od 30.01.2015 do zaplatenia, a to z dôvodu celkovej úhrady faktúr č. 413000232, 413000308, 413000379, 413000445, 413000509, 413000563, 413000626, 329701401 (413000690), 414000018, 414000066, 414000100, 414000149, 414000193, 414000251, 414000351 a 415000003, ktorými vyúčtoval žalovanej odňatú províziu. Ďalej uviedol, že so žalovanou uzavrel dňa 26.09.2011 Zmluvu o obchodnom zastúpení a výkone činnosti finančného agenta v znení dodatkov, predmetom ktorej bola úprava podmienok výkonu činnosti žalovanej pre žalobcu. Zároveň sa žalobca domáhal aj zaplatenia 40 eur titulom paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky.

6. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že strany sporu (za žalobcu jeho právny predchodca) uzavreli zmluvu o obchodnom zastúpení a výkone činnosti finančného agenta, v ktorej žalovaná vystupovala na strane finančného agenta. Právny predchodca žalobcu zmluvu podpísal dňa 26.09.2011; pri podpise žalovanej dátum podpisu zmluvy absentuje. Predmetom a účelom zmluvy bola úprava podmienok spolupráce zmluvných strán v oblasti finančného sprostredkovania životného poistenia poskytovaného spoločnosťou AEGON Životná poisťovňa, a.s. a neživotného poistenia poskytovaného spoločnosťou AEGON HU prostredníctvom svojej pobočky. Žalovaná sa ako finančný agent zaviazala vykonávať pre žalobcu finančné sprostredkovanie v sektore poistenia jednak podľa zmluvy a v súlade s ustanoveniami Zákona o finančnom poradenstve a žalobca sa zaviazal, že jej bude poskytovať pri výkone činnosti primeranú súčinnosť a vyplácať za jej činnosť dohodnutú províziu a/alebo odplatu. V Bode 1.7 predmetnej zmluvy bolo dohodnuté, že finančné sprostredkovanie vykonávané finančným agentom je podľa Zákona o finančnom poradenstve podnikaním podľa Obchodného zákonníka. Základom činnosti finančného agenta bola sprostredkovateľská činnosť týkajúca sa poistných produktov v oblasti životného a neživotného poistenia, vrátane vyvíjania činnosti smerujúcej k uzatvoreniu príslušných poistných zmlúv s tretími osobami. V zmluve bolo okrem iného dohodnuté aj to, že finančný agent má za riadny výkon svojej činnosti nárok na províziu a odplatu (v závislosti od vykonávanej činnosti), a to za podmienok ustanovených v tejto zmluve ako aj v príslušných ustanoveniach interných predpisov, najmä provízneho poriadku ako časti kódexu obchodnej služby, ktorý tvoril prílohu zmluvy. Podmienky vzniku nároku na jednotlivé typy provízií boli upravené v províznom poriadku, ktorý zároveň upravoval aj to, za akých podmienok sa určitá časť vyplatennej provízie považuje za odňatú na základe čoho finančnému agentovi vzniká povinnosť túto časť provízie vrátiť. Provízny poriadok tiež upravoval aká časť provízie sa odvádza do rezervného fondu a ďalšie otázky s rezervným fondom súvisiace. Zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú a jej neoddeliteľnou súčasťou bol aj kódex obchodnej služby, s ktorého podmienkami bola žalovaná oboznámená a písomne potvrdila, že kódex obchodnej služby a aj samotnú zmluvu prevzala. Súd prvej inštancie následne vymenoval dodatky uzatvorené k predmetnej zmluve.

7. Listom zo dňa 23.04.2013 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanej, že prijal jej návrh na ukončenie zmluvy dohodou, pričom platnosť a účinnosť zmluvy mala zaniknúť ku dňu 23.04.2013. Zároveň upozornil žalovanú, že aj v prípade ukončenia zmluvného vzťahu niektoré ustanovenia zmluvy

zostávajú v platnosti a žalovanej môže v zmysle dohodnutých podmienok vzniknúť povinnosť vrátiť vyplatenú províziu.

8. Súd prvej inštancie podrobne rozpisal, čo upravoval kódex obchodnej služby (platný od 01.08.2011) a následne uviedol vyplatené a odňaté provízie z konkrétnych poistných zmlúv. Zistil, že celková výška rezervného fondu tvorená zo všetkých poistných zmlúv predstavovala sumu 957,47 eura. Podľa provízneho poriadku na čl. 204 právny predchodca žalobcu - v sumári faktúry pod č. 329701305 vygeneroval sumár provízií, ktoré mala žalovaná vrátiť právnenému predchodcovi žalobcu z tam uvedených nezrealizovaných poistných zmlúv, v celkovej výške 984,73 eura, voči ktorým jednostranne započítal sumu generovanú v revíznom fonde žalovanej vo výške 957,47 eura. Rozdiel vo výške 24,93 eura právny predchodca žalobcu žalovanej vyfakturoval fa č. 413000232 zo dňa 20.05.2013, t. j. v čase, keď ani jedna z týchto pohľadávok premlčaná nebola. Napokon zistil, že celková výška odňatej provízie, podľa vystavených faktúr, predstavuje sumu 3.500,42 eura.

9. Poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 17.05.2017 vo veci C-48/16 (ERGO Poist'ovňa, a.s. proti Alžbete Barlikovej), vydaný na návrh Okresného súdu Dunajská Streda v súvislosti s výkladom smernice Rady 86/653/EHS z 18.12.1986 o koordinácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa samostatných obchodných zástupcov, ktorý zodpovedal prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu článku 11 citovanej smernice 86/653, ktorý upravuje otázku zániku nároku na províziu.

10. Zo zisteného skutkového a právneho stavu vyvodil súd prvej inštancie právny záver, že v danom prípade právny predchodca žalobcu a žalovaná uzavreli zmluvu o obchodnom zastúpení a výkone činnosti finančného agenta podľa § 652 a nasl. Obchodného zákonníka v spojitosti so Zákomom o finančnom poradenstve. Uvedený právny vzťah súd posudzoval podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka aj s poukazom na § 2 ods. 1 a ods. 5 Zákona o finančnom poradenstve, podľa ktorého finančné sprostredkovanie vykonávané podľa tohto zákona je podnikaním v zmysle § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, keď žalovaná vykonávala na základe citovanej zmluvy podnikateľskú činnosť (bod 1.7 zmluvy). Uviedol, že v konaní nebolo sporné, že žalovanej boli vyplatené provízie za zmluvy konkretizované v odôvodnení napadnutého rozsudku. Rovnako nepovažoval za sporné, že medzi zmluvnými stranami došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu. Zistil, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu záväzkového právneho vzťahu, keďže ide o podnikateľov, tak podľa ustanovení Obchodného zákonníka, obe zmluvné strany boli podnikatelia (u žalovanej to vyplýva z ust. § 3 ods. 4 Zákona o finančnom poradenstve, podľa ktorého finančné poradenstvo vykonávané podľa tohto zákona je podnikaním), teda ide o obchodnoprávny záväzkový vzťah, riadiaci sa ustanoveniami Obchodného zákonníka. Konštatoval, že predmetná zmluva, ktorú uzavreli strany sporu, vrátane jej príloh, boli platne uzavreté. Z uvedených dôvodov je potom logické a v súlade s poctivým obchodným stykom, aby zmluvné strany dodržali v zmluve uvedené a dohodnuté podmienky. V konaní nebolo súdom zistené a žalovaná to ani netvrdila, že by bol zmluvu so žalobcom uzavrela pod nátlakom, resp. pod hrozbou donútenia, prípadne za iných nevýhodných podmienok. Cieľom takto zazmluvnenej činnosti žalovanej bolo získať finančné prostriedky za svoju činnosť. V konaní nebolo sporné, že žalobca svoje povinnosti vyplývajúce z uvedenej zmluvy splnil.

11. Ďalej súd prvej inštancie zistil, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy boli prílohy, a to kódex obchodnej služby, ktorého súčasťou bol aj provízny poriadok. Žalovaná v písomnej zmluve a jej dodatkoch zmluvy potvrdila, že bola oboznámená s podmienkami uvedenými v kódexe obchodnej služby a že tento dokument aj prevzala. Je nesporné, že žalovaná činnosť finančného agenta vykonávala za účelom dosiahnutia zisku a v prípade, ak žalovaná tvrdí, že zmluvu a jej prílohy nie sú jasne a zrozumiteľne definované, a to aj napriek bodom 9.9 a 9.12 zmluvy, táto skutočnosť nemohla byť vykladaná na ťarchu, resp. v neprospech žalobcu. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na bod 9.10 zmluvy, v ktorom zmluvné strany vyhlásili, že zmluvu uzavreli slobodne, vážne a bez omylu a pred podpísaním si ju prečítali a úplne porozumeli jej obsahu.

12. V províznom poriadku bola upravená aj výška odňatej provízie. Súd prvej inštancie poukázal na zmluvnú voľnosť zmluvných strán v obchodných záväzkových vzťahoch, v rámci ktorých si môžu dohodnúť akékoľvek zmluvné podmienky, ktoré nie sú v rozpore so zákonom. V konaní bolo nesporne zistené, že poistné zmluvy podrobne popísané v bode 7.12 odôvodnenia pôvodného rozsudku súdu prvej inštancie boli zrušené pre neplatenie poistného v období do 24 mesiacov odo dňa ich uzavretia. Žalovanej vznikla v zmysle citovaného provízneho poriadku povinnosť vrátiť dohodnutú časť odňatej provízie, ktorú žalobca vyúčtoval žalovanému faktúrami podľa bodu 7.14 odôvodnenia pôvodného rozsudku súdu prvej inštancie. V províznom výkaze je jasne uvedené, ako boli jednotlivé dlžné sumy vypočítané, ako bol použitý rezervný fond a žalobca zároveň pri každej zmluve špecifikoval, ako boli provízie vypočítané a aká časť z nich je uplatňovaná ako odňatá provízia. Žalovaná namietala povinnosť vrátiť odňatú províziu.

13. Súd prvej inštancie následne skúmal, či právo žalobcu uplatnené žalobou nie je premlčané. Uviedol, že štvorročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd. Ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba by mohla právo subjektívne vykonať alebo nie, t. j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na judikát R28/1984, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) sp. zn. 1Cdo/25/2003 - judikát R91/2004, rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/148/2004 a 4 Cdo/66/2006, rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/3/2015, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/133/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/667/2013 a rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/174/2013. Opačný názor na posudzovanú otázku plynutia premlčacej doby zastával žalobca a trval na tom, že premlčacia doba v danom prípade začala plynúť až po uplynutí splatnosti jednotlivých súm, ktoré fakturoval žalovanému v rozsudku uvedenými faktúrami. Uvedenú skutočnosť však súd prvej inštancie nemohol akceptovať. Možnosť, že by premlčacia doba začala plynúť od splatnosti dlhu bola v judikáte R28/1984 odmietnutá s poukazom na to, že by znamenala neprípustné posunutie začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu. Názor na začiatok plynutia premlčacej lehoty prezentovaný žalobcom je aj podľa názoru odvolacieho súdu, napriek jeho vnútornej logike, ojedinelým a v následných rozhodnutiach NS SR (aspoň podľa vedomostí odvolacieho súdu) nepotvrdeným. V tomto smere odvolací súd poukázal na neskoršie rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 3881/2009, v ktorom vychádza z právnej komparatistiky a identity a blízkosti právnej úpravy v Slovenskej republike a Českej republike, v ktorom tento súd uvádza, že pri nezmenenej podstate stretu názorov na danú tému nie je daný dôvod na zmenu záverov obsiahnutých v rozhodnutí R 28/1984.

14. Poukazujúc na uvedené považoval súd prvej inštancie za nesporné, že v prípade poistných zmlúv 1000952316, 1001178416, 1001173490, 1001170991, 1001168053, 1001125582, 1001105857, 1001105112, 1001094000, 1001087708, 1001077543, 1001076545, 1001076511, 1001073038, 1001033446, 1001021045, 1001009299, 1000993617, 1000992403, 1000992396, 1001116060, 1001076511, 1001047843, 1001042265, 1001006766 a 1000992429 bola podaná žaloba na súd dňa 25.07.2017, t. j. pred uplynutím premlčacej doby. Žalovanej vznikla povinnosť vrátiť žalobcovi provízie v prípade nasledovných poistných zmlúv: č. 100 104 7843 v celkovej výške 161,61 eura (podľa provízneho výkazu str. 52), č. 100 104 2265 v celkovej výške 113,07 eura (podľa provízneho výkazu str. 52), č. 100 099 2429 v celkovej výške 100,37 eura (podľa provízneho výkazu str. 52), č. 100 117 8416 v celkovej výške 68,37 eura (podľa provízneho výkazu str. 53), č. 100 117 3490 v celkovej výške 85,71 eura (podľa provízneho výkazu str. 53), č. 100 108 7708 v celkovej výške 34,39 eura (podľa provízneho výkazu str. 53), č. 100 107 3038 v celkovej výške 85,62 eura (podľa provízneho výkazu str. 53), č. 100 102 1045 v celkovej výške 106,55 eura (podľa provízneho výkazu str. 53), č. 100 099 3617 v celkovej výške 162,42 eura (podľa provízneho výkazu str. 53), č. 100 095 2316 v celkovej výške 192 eur (podľa provízneho výkazu str. 53), č. 100 117 0991 v celkovej výške 106,92 eura (podľa provízneho výkazu str. 53 - 54), č. 100 116 8053 v celkovej výške 106,92 eura (podľa provízneho výkazu str. 53 - 54), č. 100 100 9299 v celkovej výške 38,25 eura (podľa provízneho výkazu str. 53 - 54), č. 100 103 3446 v celkovej výške 103,80 eura (podľa provízneho výkazu str. 54), z ktorej provízie právny predchodca žalobcu fakturoval žalovanej províziu len vo výške 97,50 eura, č. 100 107 6445 v celkovej výške 74,44 eura (podľa provízneho výkazu str. 54), č. 100 099 2403 v celkovej výške 28,94 eura (podľa provízneho výkazu str. 54), č. 100 112 5582 v celkovej výške 59,40 eura (podľa provízneho výkazu str. 55), č. 100 110 5112 v celkovej výške 170,12 eura (podľa provízneho výkazu str. 55), č. 100 100 6766 v celkovej výške 88,28 eura (podľa provízneho výkazu str. 55), č. 100 099 2396 v celkovej výške 44,41 eura (podľa provízneho výkazu str. 55 - 56), č. 100 107 7543 v celkovej výške 70,52 eura (podľa provízneho výkazu str. 56), č. 100 109 4000 v celkovej výške 23,58 eura (podľa provízneho výkazu str. 56), č. 100 107 6511 v celkovej výške 42,30 eura (podľa provízneho výkazu str. 56), č. 100 107 6511 v celkovej výške 3,95 eura (podľa provízneho výkazu str. 57), č. 100 110 5857 v celkovej výške 148,95 eura (podľa provízneho výkazu str. 57), č. 100 111 6060 v celkovej výške 12,60 eura (podľa provízneho výkazu str. 58).

15. Z vyššie uvedených nepremľčaných nárokov z poistných zmlúv tak vznikol žalobcovi nárok na vrátenie provízií v celkovej výške 2.227,16 eura. O časti nároku vo výške 1.248,73 eura už bolo právoplatne rozhodnuté. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že nárok žalobcu je dôvodný ešte v časti o zaplatenie 978,43 eura a v zostávajúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. V prípade uplatnených súm označených v províznom výkaze ako „prevod z obd.“ súd tieto sumy nepovažoval za dôvodné, keďže žalobca ich oprávnenosť nepreukázal, žiadnym spôsobom ich nešpecifikoval a ani v tejto súvislosti nenavrhol vykonať žiadne ďalšie dokazovanie.

16. Poznamenal, že je nesporné, že žalovaná sa dostala do omeškania s plnením peňažných záväzkov a vznikla jej tak povinnosť zaplatiť žalobcovi aj úroky z omeškania. Žalobca v danom prípade nepreukázal, či, kedy a akým spôsobom doručil žalovanej faktúry, ktorých zaplataenia sa touto žalobou domáhal a tak nebolo možné zistiť, kedy sa žalovaná dostala do omeškania. Súd preto priznal žalobcovi úroky z omeškania od podania žaloby, t. j. od 25.07.2017. V konaní nebolo zistené, a netvrdil to ani žalobca, že by medzi stranami sporu bola výška úrokov z omeškania dohodnutá. Žalobca si uplatnil úroky z omeškania v zákonnej výške, a preto mu ich súd v takto uplatnenej výške priznal. V danom prípade ide o právny vzťah, ktorý vznikol do 31.01.2013 v dôsledku ktorej skutočnosti súd priznal žalobcovi úroky z omeškania vo výške 9 % ročne (základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky vo výške 1% zvýšená o 8 percentuálnych bodov).

17. Žalobca mal v konaní (o celom predmete žaloby) vo veci úspech približne v rozsahu 63,60 % a žalovaná približne v rozsahu 36,40 %. Súd rozhodol o jeho nároku podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že mu nárok na náhradu trov konania priznal vo výške 27,2 % (63,60 % - 36,40 %), s tým, že o výške náhrady trov konania bude podľa § 262 ods. 2 CSP, po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, rozhodnuté samostatným uznesením.

18. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v jeho II. výroku včas podaným odvolaním žalobca ako odvolateľ. Žalobca v odvolaní poukázal na to, že súd posúdil časť žalobcovho nároku ako neskoro uplatnený a premlčaný, keďže mal za to, že žalobca si mohol uplatniť právo vyplývajúce mu z uvedených faktúr hneď nasledujúci deň po tom, ako došlo k ukončeniu jednotlivých poistných zmlúv, pričom s týmto názorom sa nestotožnil a mal za to, že takéto rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP]. Uviedol, že v prípade práv vymáhateľných súdnou cestou sa začiatok premlčacej doby viaže na moment splatnosti záväzku; v danom prípade na splatnosť jednotlivých faktúr, a teda kedy je právo realizovateľné prostredníctvom žaloby. Premlčacia doba teda podľa neho začína plynúť odo dňa nasledujúceho po dni, kedy mal byť záväzok splnený. Zastával názor, že v prejednávanej veci plynie štvorročná premlčacia doba odo dňa nasledujúceho po splatnosti jednotlivých faktúr vystavených za odňaté provízie, ktoré boli vystavené podľa províznych výkazov. Podotkol, že plynutie premlčacej doby nemožno samo o sebe bez ďalšieho odvodzovať od dátumu zrušenia jednotlivých poistných zmlúv, keďže je nutné, aby veriteľ aj využil svoje právo žiadať o zaplataenie celej pohľadávky, čím sa jeho právo stáva nárokom, t. j. *actio nata*. Mal za to, že k tejto skutočnosti došlo uplynutím splatnosti súm, ktoré fakturoval žalovanej vystavenými faktúrami, keďže čas plnenia, resp. splatnosť odňatých provízií, nebola medzi zmluvnými stranami zmluvne dojednaná. S ohľadom na povahu plnenia podľa názoru žalobcu ani nie je možné spravodlivo od veriteľa (právneho predchodcu žalobcu) požadovať, aby mohol svoje právo realizovať skôr. Uviedol, že žalovanej v súvislosti s jej činnosťou pre žalobcu vznikla povinnosť vrátiť žalobcovi odňatú províziu vo vzťahu k zaniknutým poistným zmlúvam, pričom svoje nároky na vrátenie odňatej provízie si uplatnil voči žalovanej na základe vyúčtovaných faktúr uvedených v žalobe. Zdôraznil, že by si nemohol svoj nárok uplatniť pred tým, ako dlžníka vyzval na plnenie. Žalobca zastával názor, že premlčacia doba nemohla začať plynúť pred vystavením týchto faktúr, nakoľko žalobcovo právo nebolo „*actio nata*“ a v prípade podania žaloby na príslušný súd pred dorúčením faktúr žalovanej s určením lehoty splatnosti jednotlivých súm, resp. bezprostredne po zrušení jednotlivých poistných zmlúv by bola žaloba zamietnutá ako predčasne podaná. Poukázal na ust. § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka a podotkol, že medzi stranami konania nebola zmluvne upravená splatnosť odňatých provízií pre prípad možného zrušenia poistných zmlúv. Na základe uvedeného považoval za nesporné, že svoj nárok si mohol s úspechom uplatniť na súde až po uplynutí splatnosti jednotlivých faktúr, na základe ktorých žalobca určil splatnosť vzniknutého nároku. Poukázal tiež na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.07.2008, sp. zn. 4Cdo/146/2008, ktoré sa odklonilo od doterajšej judikatúry (R 28/84), v rámci ktorého predovšetkým zvýraznil, že i keď začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby je vymedzený objektívne (od slova „mohlo“ a nie „mohol“), nemôže predchádzať vzniku nároku, ktorý vzniká až splatnosťou. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP v spojení s ust. § 390 písm. a) a b) CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu v napadnutom rozsahu a prizná žalobcovi nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

19. K odvolaniu žalobcu sa žalovaná na výzvu súdu nevyjadřila.

20. Odvolací súd po zistení, že sú splnené procesné podmienky prípustnosti odvolania a jeho vecného prejednávania v celej časti, v ktorej odvolanie žalobcu je predmetom odvolacieho konania (t. j. v časti, v ktorej odvolanie žalobcu smeruje proti II. výroku rozsudku súdu prvej inštancie označeného v záhlaví), preskúmal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a *contrario* CSP) tento odvolaním napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, a to v medziach daných rozsahom odvolania (§ 379

CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP, § 380 ods. 2 a contrario CSP). Po vykonaní odvolacieho prieskumu dospel k záveru, že uvedený odvolaním napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie je v napadnutej časti vecne správny, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

21. Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

23. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

24. Podľa § 387 ods. 3 CSP, odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

25. Podľa § 390 CSP, odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak

a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a

b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

26. Podľa Čl. 8 CSP, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

27. Podľa Čl. 11. ods. 2 CSP, pri posudzovaní obsahu úkonov strán sporu sa predpokladá, že každá fyzická osoba konajúca ako strana sporu alebo za stranu sporu má rozumové schopnosti na úrovni priemerne spôsobilej osoby schopnej vnímať a posúdiť v styku so súdom zmysel a účel konania, ako i jazykové vyjadrenie právnych noriem obsiahnutých v tomto zákone.

28. Podľa Čl. 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

29. Podľa § 153 ods. 1 CSP, strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

30. Podľa § 153 ods. 2 CSP, na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadať, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

31. Podľa § 153 ods. 3 CSP, ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

32. Podľa § 154 CSP, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

33. Podľa § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

34. Odvolací súd po vykonaní meritórneho odvolacieho prieskumu napadnutého výroku rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne a v rozsahu dostatočnom pre jeho preskúmanie odôvodnil. Odvolací súd sa z uvedených dôvodov v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto sa s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení tohto rozhodnutia obmedzuje primárne iba na skonštatovanie správnosti dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie, a to bez toho, aby tieto dôvody opakoval. Na zdôraznenie správnosti napadnutých výrokov rozsudku súdu prvej inštancie a za účelom vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní odvolací súd uvádza nasledovné.

35. Žalobca svoje odvolanie postavil na argumentácii, že v danom prípade sa začiatok premlčacej doby viaže na moment splatnosti záväzku, teda jednotlivých faktúr, kedy je právo realizovateľné prostredníctvom žaloby, čo znamená, že štvorročná premlčacia doba v prejednávanom prípade plynie

odo dňa nasledujúceho po splatnosti jednotlivých faktúr vystavených za odňaté provízie, ktoré boli vystavené podľa províznych výkazov.

36. Vo vzťahu k inštitútu premlčania odvolací súd zdôrazňuje, že jeho význam spočíva predovšetkým v tom, že motivuje subjekty, aby včas realizovali svoje práva. Veriteľa motivuje k tomu, aby si včas uplatnil svoj nárok, t. j. prejavil aktivitu pri realizácii svojho práva, a tým vyjasnil aj svoju pozíciu v právnych vzťahoch, pričom dlžník je motivovaný k sledovaniu svojich práv (staraním sa o ne), aby sa v prípade uplynutia premlčacej doby mohol zbaviť plnenia svojej povinnosti lege artis v súlade s objektívnym právom, a to vznesením námietky premlčania. Tak veriteľ, ako aj dlžník sú motivovaní akceptovať a naplňať všeobecnú zásadu súkromného práva - vigilantibus iura scripta sunt (t. j. právo patrí bdelym, resp. každý sa musí o svoje práva starať), ktorá sa presadzuje aj prostredníctvom inštitútu premlčania. Včasné uplatňovanie subjektívnych práv potom zabezpečuje právnu istotu v právnych vzťahoch, a to predovšetkým tým, že zabraňuje tomu, aby subjektívne práva a povinnosti pretrvávali neobmedzene dlhý čas. Premlčanie v určitom ohľade pôsobí preventívne, a to tým, že zohráva úlohu aj pri predchádzaní vzniku ujmy, prípadne jej zväčšovaniu.

37. Súd prvej inštancie sa s vyššie uvedenou otázkou, ktorá v predmetnom spore vyvstala, správne skutkovo i právne vysporiadal, keď ustálil, že uzavretý záväzkovo-právny vzťah medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou v podobe Zmluvy o obchodnom zastúpení a výkone činnosti finančného agenta (v zmysle všetkých jej dodatkov a kódexu obchodnej služby, ktorého súčasťou bol aj provízny poriadok) je obchodným záväzkovým vzťahom, pričom na podklade vystavených faktúr konkretizovaných v odôvodnení napadnutého rozsudku správne ustálil aj celkovú výšku odňatej provízie (ktorú žalobca v konečnom dôsledku ani nerozporoval), a napokon vyslovil správny právny záver vo vzťahu k začiatku plynutia štvorročnej premlčacej doby odo dňa, kedy sa právo žalobcu mohlo vykonať po prvý raz, a teda, keď ho mohol žalobca uplatniť kvalifikovanou žalobou podanou na súd. V tomto smere vymenoval poisťovne zmluvy, v prípade ktorých bola žaloba podaná na súd včas (pred uplynutím premlčacej doby), z ktorých plynúci nárok na vrátenie provízií vznikol vo výške 2.227,16 eura. Z dôvodu, že nárok žalobcu na vrátenie provízií vo výške 1.248,73 eura vrátane úroku z omeškania vo výške 9 % ročne odo dňa 25.07.2017 do zaplatenia už bol rozhodnutím súdu prvej inštancie právoplatne priznaný (č. k. 15Cb/106/2017 - 768 z 03.04.2019), priznal žalobcovi ešte nárok v časti o zaplatenie 978,43 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % odo dňa 25.07.2017 do zaplatenia. Všetky uvedené závery považuje odvolací súd za správne.

38. Odvolací súd sa rovnako ako súd prvej inštancie nestotožnil s argumentáciou žalobcu spočívajúcou v tvrdení, že premlčacia doba v danom prípade začala plynúť odo dňa nasledujúceho po splatnosti jednotlivých faktúr vystavených za odňaté provízie. Takýmto výkladom by sa súd odklonil od zmyslu zákona a rozhodovacej praxe a tým narušil právnu istotu na strane žalovanej, keď uplynutie premlčacej doby ako právna skutočnosť má objektívny charakter a nezávisí ani od vôle povinného subjektu, ani od vôle oprávneného subjektu.

39. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/146/2008, na ktoré žalobca poukazoval, odvolací súd uvádza, že ide o rozhodnutie, ktoré je v aplikačnej praxi menšinové, predstavuje exces a došlo v ňom k odchýleniu sa od inak konštantného právneho názoru. Tento záver pritom odvolací súd prezentoval už vo svojom skoršom zrušujúcom rozhodnutí č. k. 26Cob/52/2019 - 859 zo 07.05.2020 (v znení uznesenia Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/52/2019 - 894 z 01.07.2020), keďže žalovaná už námietky rovnakého druhu v konaní uplatnila, pričom na nich v plnom rozsahu trvá. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že NS SR naďalej uplatňuje uvedený právny názor, a to napr. v rozhodnutí sp. zn. 2Obdo/65/2019 zo dňa 24.09.2020, v ktorom uviedol: „V prejednávanej spore odvolací súd správne právne posúdil, že v prípade práv vymáhateľných súdnou cestou sa začiatok premlčacej lehoty viaže na moment splatnosti záväzku, teda kedy sa stáva vynúiteľným, čím je právo realizovateľné prostredníctvom žaloby (bod 53 napadnutého rozhodnutia). Nesprávne však uviedol, že premlčacia lehota plynie odo dňa, ktorý nasleduje po dni splatnosti. Tento právny záver nekorešponduje s rozhodnutiami dovolacieho súdu sp. zn. 1MObdoV/15/2006, 1MObdo/1/2007, logického výkladu dotknutých ustanovení a odbornej literatúry, kedy je splatnosť záväzku spojená so začiatkom premlčania. Na podporu uvedeného záveru je napokon možné poukázať aj na starší civilistický judikát R 28/1984, v ktorom bol prijatý záver, podľa ktorého „ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu“. Na tomto závere sa ustálila aj neskoršia súdna prax (napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/25/2003, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát R 91/2004) zotrvávajúca na tom, že ak doba plnenia nie je určená zákonom, rozhodnutím alebo zmluvou, splatnosť vyvolá veriteľ tým, že dlžníka požiada o plnenie (§ 563 Občianskeho zákonníka). Inými slovami, už tradičná judikatúra sa prikláňala k názoru, že začiatok plynutia premlčacej doby pri nedohodnutom čase

plnenia začína plynúť dňom nasledujúcim po vzniku dlhu, čo však nie je prejednávaný prípad, kedy bol čas plnenia dohodnutý konkrétnym dátumom.

40. Z uvedených dôvodov, keďže sa odvolací súd nestotožnil s námietkami obsiahnutými v odvolaní žalobcu, napadnutý rozsudok v napadnutej časti ako vecne a právne správny potvrdil.

41. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

42. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

43. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

44. Potvrdzujúcemu výroku zodpovedá aj výrok o náhrade trov odvolacieho konania. Žalovaná mala v odvolacom konaní plný úspech oproti žalobcovi (keď žalobca s podaným odvolaním nedosiahol zmenu ani zrušenie odvolaním napadnutého výroku rozsudku súdu prvej inštancie), preto odvolací súd uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (t. j. 100 %), do 3 dní od doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (§ 238 ods. 3 veta prvá, § 234 ods. 2, § 232 ods. 3 veta prvá CSP). O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP, § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch).

45. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 - 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.